

Voorstel Gemeenteraad F

Onderwerp	Verlenging bodembeheernota Vliegbasis Twenthe		
Portefeuillehouder	Jurgen van Houdt agendaletter (F)		
Organisatieonderdeel	Cluster Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer	Aangeboden aan Raad	1 maart 2021
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	2000087953

Wij stellen u voor te besluiten om:

1. De beantwoording zienswijzen behorende bij het ontwerpbesluit “verlenging bodembeheernota vliegbasis Twenthe” vast te stellen;
2. De werkingsduur van de huidige Bodembeheernota 2011-2020 vliegbasis Twenthe te verlengen tot een half jaar nadat de PFAS normen voor het Rijk en de regionale PFAS-normen zijn vastgesteld, tot uiterlijk 30 december 2022.

Inleiding

In dit raadsvoorstel vragen wij u de beantwoording van de zienswijze op het ontwerp-besluit ‘verlenging bodembeheernota vliegbasis Twenthe’ vast te stellen en de bodembeheernota 2011-2020 voor hetzelfde gebied te verlengen.

Publieksvriendelijke samenvatting

Technology Base (het gebied van de voormalige vliegbasis Twenthe) had tot 1 januari jl. eigen voorwaarden voor het verplaatsen en opslaan grond binnen het eigen grondgebied. Dit zogenaamde toetsingskader bestaat uit een bodembeheernota en een bodemkwaliteitskaart. Omdat de bodembeheernota niet meer geldig is gelden nu algemene regels van het Rijk voor de bodemkwaliteit. Dit leidt tot extra kosten voor Technology Base. Daarom vraagt Technology Base of de gemeente de (oude) nota wil verlengen, zoals de wetgeving van het Rijk toestaat (met maximaal vijf jaar).

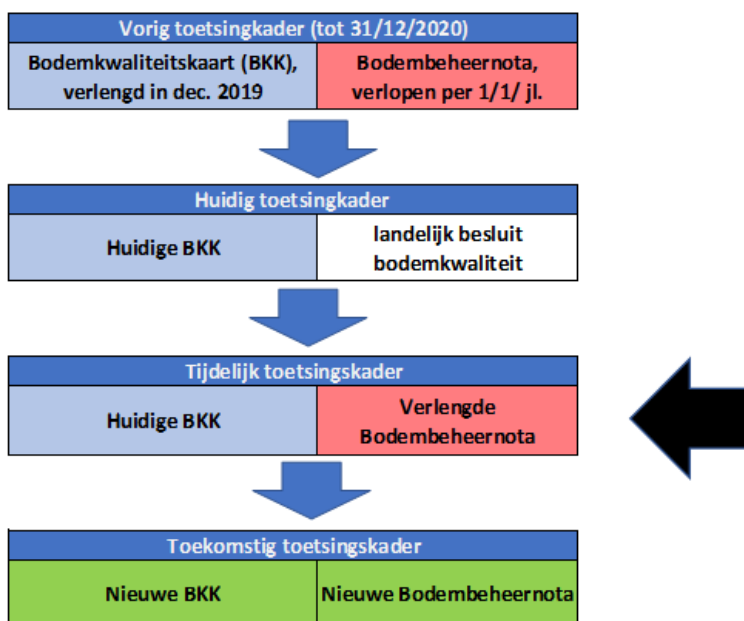
Het college van B&W stelt de gemeenteraad daarom voor de huidige bodembeheernota voor Technology Base te verlengen. Daarmee worden de kosten en de administratieve lasten voor de Gemeenschappelijke Regeling Technology Base beperkt, zonder dat de huidige bodemkwaliteit in het gebied verslechtert. De verlenging duurt tot een half jaar nadat landelijk en regionaal beleid voor PFAS-normen is vastgesteld (en tot uiterlijk 30 december 2022).

Context

- Het plangebied van de voormalige vliegbasis Twenthe heeft door het militaire verleden een afwijkende bodem t.o.v. het gebied daarbuiten. Dit geldt zowel voor de niet gesprongen explosieven (die voor rekening van Defensie worden opgeruimd) als de mogelijke aanwezige verontreinigingen die samenhangen met het gebruik van het terrein door Defensie.
- Bij de koop van het terrein is afgesproken dat het bestuur van de Provincie Overijssel en de Gemeente Enschede ervoor moeten zorgen dat er een mogelijkheid is voor het opslaan van bij de ontwikkeling vrijkomende en mogelijk verontreinigde gronden. Zonder de mogelijkheid om vrijkomende gronden te bergen ‘op eigen terrein’ zou de aankoop van de voormalige Defensiegronden niet hebben plaatsgevonden, omdat de herontwikkeling van het gebied dan onbetaalbaar zou zijn.
- De wijze waarop we omgaan met de gronden op het voormalige defensie terrein hebben we vastgelegd in de Bodemkwaliteitskaart (2019) en de Bodembeheernota uit 2010. Belangrijk uitgangspunt van deze nota een gesloten grondbalans binnen het plangebied. Daarbij wordt vrijkomende grond opgeslagen in een Spottershill, die dus alleen gronden kan bevatten die onderdeel zijn van het terrein van de voormalige militaire luchthaven.

- Door vrijkomende grond met zgn. ‘immobiele componenten’, te verwerken in de Spottershill wordt de kwaliteit van het gebied verbeterd: Er wordt meer “schoon oppervlak” gerealiseerd, geschikt voor de geplande ontwikkeling. De verontreinigde grond wordt geconcentreerd op 1 plek (de Spottershill) en wordt ingepakt met een geotextiel en overdekt door een meter dikke laag schone grond. Er wordt daarmee voldaan aan alle wettelijke eisen voor sanering en het risico van uitspoeling is nihil. Voor het gehele terrein wordt dat risico verkleind omdat het immers schoner wordt.
- Het inrichten van een Spottershill, waarbij verontreinigde grond wordt afgedekt met een grondlaag van 1 m dikte, kunnen we vergelijken met het realiseren van een woonwijk in een binnenstad. Daarbij is het geoorloofd immobiele verontreinigde grond te laten zitten en af te dekken met een leeflaag van 1 m dikte.
- Dit zogenaamd ‘functioneel saneren’ was het resultaat van de in 1994 door het Rijk doorgevoerde Beleidsvernieuwing Bodemsanering. Het was een correctie op het eind jaren ‘80 geformuleerde beleid van multifunctioneel saneren. Dit multifunctioneel saneren bleek namelijk al gauw, financieel gezien, niet maatschappelijk verantwoord.
- Zoals u bekend is loopt er een apart traject voor een project afwijkingsbesluit (PAB) om de planologische omissie m.b.t. de Spottershill te repareren.
- De werkingsduur van de huidige bodembeheernota liep op 31 december 2020 af. Dit betekent dat op dit moment landelijk besluit bodemkwaliteit van het Rijk van kracht is. Dit leidt tot hogere kosten omdat er meer grond gekeurd moet worden en er andere, zwaardere, normen gelden, zoals voor PFAS..
- De wet biedt de mogelijkheid om af te wijken van het landelijke besluit bodemkwaliteit, via een eigen bodembeheernota en bodem kwaliteitskader, vast te stellen door de Raad. Dit mag ook via verlenging (tot maximaal vijf jaar) van de bodembeheernota.
- De Gemeenschappelijke Regeling Technology Base heeft ons gevraagd de bodembeheernota te verlengen. Daardoor kan het huidige beleid gehandhaafd worden, zijn de kosten beter beheersbaar, totdat de nieuwe bodembeheernota (inclusief bodemkwaliteitskaarten) is gemaakt en vastgesteld.

De huidige bodemkwaliteitskaart is op 17 december 2019 verlengd en geldt tot het moment dat er een nieuwe bodembeheernota is. Onderstaand schema maakt de stappen tot aan het nieuwe toetsingskader (bodembeheernota -BBN- en bodemkwaliteitskaarten -BKK-) inzichtelijk. De zwarte pijl geeft de situatie aan na de verlenging van de huidige bodembeheernota.

Figuur 1: schema vorig-, huidig, -tijdelijk en toekomstig toetsingskader

Beoogd effect

Met de verlenging van de geldigheidsduur van de bodembeheernota blijven, totdat de bodembeheernota en bodemkwaliteitskaart zijn herzien, onderzoeks- en keuringskosten en administratieve lasten voor Technology Base beperkt en blijft de transparantie en handhaafbaarheid gewaarborgd.

Argumenten

1.1 De in de zienswijze gestelde vragen zijn beantwoord

De raad heeft een zienswijze ontvangen van de Stichting Lonneker Land over het ontwerp besluit om de bodembeheernota te verlengen. Deze zienswijze bestaat uit technische vragen en het verzoek tot nadere toelichting. Deze vragen en nader toelichting zijn in bijlage van dit besluit beantwoord. Het besluit tot verlenging van de nota hoeft niet gewijzigd te worden naar aanleiding van deze zienswijze.

2.1 Voor opstellen van een nieuwe bodembeheernota is duidelijkheid over landelijk en regionaal beleid met betrekking tot PFAS nodig.

Om grondverzet mogelijk te maken is in 2019 tijdelijk landelijk beleid gemaakt dat het verplicht maakt PFAS mee te nemen bij onderzoeken voor grondverzet. Dit tijdelijke beleid geldt ook voor Technology Base. Gemeenten mogen daar op onderdelen van afwijken, mits de raad daarmee akkoord gaat via een vast te stellen bodembeheernota en bodemkwaliteitskader.

Omdat het huidige beleid m.b.t. PFAS tijdelijk geldt, is het niet efficiënt om een nieuwe bodembeheernota daarop te baseren. Technology Base wil wachten op het definitieve landelijke en regionale beleid met betrekking tot PFAS, zodat hiermee rekening kan worden gehouden in de nieuwe bodembeheernota. Indien we daar niet op wachten, moeten we mogelijk twee keer een bodembeheersnota opstellen en dat is niet efficiënt.

Na vaststelling van het definitieve beleid rondom PFAS is het college in staat een nieuwe bodembeheernota en bodemkwaliteitskaart op te stellen en aan de raad ter vaststelling voor te leggen.

2.2 De werkingsduur van de huidige bodembeheernota is eind 2020 verlopen. Dit leidt tot extra werk en kosten voor Technology Base

Zonder geldige bodembeheernota geldt voor Technology Base het generiek (landelijk) beleid dat van toepassing is op grondverzet en bodemkwaliteit. Dit leidt tot extra administratieve lasten en meer (onderzoeks)kosten.

Het bodembeheerbeleid zoals dat tot 1 januari jl. van kracht was voldeed in de praktijk goed. Technology Base kan hiermee de vrijkomende grond binnen haar eigen terrein verwerken, zodat de kosten en de administratieve lasten beperkt werden, terwijl de huidige bodemkwaliteit gemiddeld gelijk bleef.

2.3 Werkzaamheden bij Technology Base zijn vertraagd door Covid-19

Door Covid-19 is er vertraging op getreden bij de planning en werkzaamheden bij Technology Base. Overleggen en onderzoek worden bemoeilijkt qua doorlooptijd. Dit heeft tot gevolg dat werkzaamheden niet kunnen worden afgerond onder het huidige goed werkende beleid.

Risico's

2.1 Verlenging van de bodembeheernota heeft alleen zin als je de gronden binnen het eigen gebied goed kwijt kunt. De planologische basis van de Spottershill is echter niet planologisch geregeld

In de bodembeheernota wordt onder andere geregeld hoe grond afgezet mag worden in de Spottershill.

Door Technology Base wordt een aanvraag voorbereid voor afwijking van het bestemmingsplan om de Spottershill planologisch mogelijk te maken. Pas als de Spottershill als zodanig in een planologisch kader is opgenomen, kunnen de grondstromen op deze locatie hervat worden. Het college neemt daarover in het tweede kwartaal een project afwijkingsbesluit.

2.2 Risico's in de procedure

Op het moment dat belanghebbenden beroep aantekenen tegen het raadsbesluit om de bodembeheernota te verlengen of bezwaar/beroep aantekenen tegen het Project Afwijkingsbesluit mb.t. de Spottershill leidt dit tot extra kosten voor de GR (waar de gemeente voor 50% eigenaar van is).

Financiële dekking van het voorstel

Dekking door externe partij (Technology Base), waarbij wij opmerken dat Technology Base een samenwerkingsverband is op 50-50 basis van gemeente en provincie.

Alternatieven

We kunnen de raad ook niet voorstellen de bodembeheernota te verlengen en daarmee terug te blijven vallen op het generiek landelijk beleid met betrekking tot grondverzet en bodemkwaliteit. Grondverzet op Technology Base zal dan echter tot hoge kosten leiden voor de eigenaren Gemeente Enschede en de Provincie Overijssel. En dat zonder dat dit leidt tot een betere milieukwaliteit. In dat geval wordt een beperkte hoeveelheid grond extern gereinigd of gestort, tegen hoge kosten en forse milieu-impact van transport ervan.

Daarnaast wordt dan niet voldaan aan de afspraken over 1). een gesloten grondbalans tussen het Rijk, de gemeente Enschede en de Provincie Overijssel en 2) het niet hinderen van de gemeenschappelijke regeling in haar ontwikkeling door de aanwezigheid van te saneren gronden.

Participatie

Omwonenden en andere belanghebbende zijn geïnformeerd over dit besluit middels publicatie van het voorgenomen besluit.

Communicatie

Proactief communicatie naar Stichting Lonneker landschap en wijkraad

Communicatie met direct betrokkenen

N.v.t.

PR over het besluit

Geen actieve PR m.b.t. tot dit besluit

Rechtsgeldige bekendmaking van gemeentelijke regelgeving

nvt

Vervolg

Wanneer het besluit de huidige Bodembeheernota te verlengen van kracht wordt kan Technology Base ook na 2020 grondverzet binnen het eigen terrein uitvoeren. Technology Base gaat vervolgens een nieuwe bodembeheernota en bodemkwaliteitskaart opstellen na het bekend worden van de nieuwe landelijke PFAS-regels. De verwachting is dat deze bodembeheernota tot een half jaar nadat de PFAS normen voor het Rijk en de regionale PFAS-normen in concept gereed is voor besluitvorming.

Bijlagen

1. Bodembeheernota 2011-2020 Vliegbasis Twenthe, d.d. 23 juni 2011
2. Beantwoording zienswijze, d.d. 2 februari 2020

Burgemeester en Wethouders van Enschede, _____

de loco-Secretaris,

de Burgemeester,

E.A. Smit

drs. H.J. Meijer
